

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

11.07.2024 г.

КАРАР

№ 58

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә жирләү һәм жирләү эше турында

«Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнарга, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы федераль законнарга, Россия Федерациясе Президентының «Үлгәннәрне жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданнарның хокуклары гарантияләре турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Указына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 18.05.2007 №196 «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру буенча чаралар турында» карары белән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге Уставы белән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге башкарма комитеты

каرار итте:

1. Расларга:

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә №1 нче кушымта нигезендә жирләү һәм жирләү эше турында Нигезләмәне;

№2 нче һәм №3 нче кушымта нигезендә, жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

2. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә рәсми рәвештә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында һәм Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре порталындагы муниципаль берәмлек сайтында халыкка житкерергә.

3. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге Башкарма комитетының «Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә жәмәгать зиратларын төзекләндерү һәм карап тоту кагыйдәләрен раслау турында» 2017 елның 16 февралендәге 29 номерлы карары үз көчен югалткан дип танырга.

4. Әлеге карар рәсми рәвештә халыкка житкерелгән көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны үз артымда калдырам.

Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге
башкарма комитеты жетәкчесе

А.Ә.Жиһаншин
А.Ә.Жиһаншин

ТР Алексеевск муниципаль
районы Урман Асты Шонталасы
авыл жирлеге Башкарма
комитетының 11.07.2024 ел, № 58
карарына 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Урман Асты Шонталасы
авыл жирлегендә жирләү һәм жирләү эше турында нигезләмә

1.1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районы Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә жирләү һәм жирләү эше турында нигезләмә (алга таба- Нигезләмә) 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында» (алга таба- 8-ФЗ номерлы Федераль закон), 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» федераль законнарга, Россия Федерациясе Президентының 1996 елның 29 июнәдәге 1001 номерлы «Үлгәннәрне жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданның хокуклары гарантияләре турында» Указына, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 маендагы 196 номерлы «Жирләү һәм жирләү эше турында» Федераль законны гамәлгә ашыру буенча чаралар турында» карарына туры китереп эшләнгән, Татарстан Республикасы Алексеевск муниципаль районының «Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән һәм Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә жирләү эшен оештыру һәм жирләү тәртибен көйли.

1.2. Әлеге Нигезләмә максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

якын туганнар - турыдан-туры өскә таба һәм аска таба сузылган линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабайлар, әбиләр һәм оныклар), шулай ук тулысынча һәм тулы булмаган (әтиләре яисә әниләре уртак булган) абый-энеләр һәм апа-сеңелләр, уллыкка алынган, уллыкка алучылар;

дин тотучылар зираты - үлгән яисә үлгән кешеләрне (алга таба - үлгән) жирләү өчен билгеләнгән зират (жәмәгать зираты участогы), тиешле дини йолаларны үтәп, бер конфессиягә караган зират (каберлек);

жәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрби хезмәткәрләрне һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданны күмү өчен билгеләнгән жәмәгать зираты участогы;

жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге - жирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр исемлеге, жирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәмин итү максатларында түләүсез нигездә күрсәтелә;

күмү зонасы - зиратның һәм (яисә) крематориянең күмү гамәлгә ашырыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - мәет калдыкларын яки үлгән, жирләнгән продукцияне һәм күмүдә катнашучыларны катафаль транспортта йөртү;

зират - үлгәннәрнең мәетләрен һәм мәетләрен күмү өчен билгеләнгән жирләү

объекты;

ирекле күмүләр өчен ябык зират - яңа урыннар булдыру өчен тулысынча файдаланылган зират;

зират чоры - аның ахырында күмелгән гәүдәне минеральләштерү тәмамлана һәм тугандаш кабергә икенче күмү рөхсәт ителә торган вакыт;

колумбарий - бина, аның өлеше яисә көл яисә көл белән чүп савытлары күмү өчен билгеләнгән корылма;

кремация - үлгән кешенең калдыкларын утка тапшыру;

күмү урыны - үлгәннәрнең мәетләрен яисә мәетләрен күмү өчен билгеләнгән күмү объекты пространствоһының бер өлеше;

жирләү урыны - һәлак булганнарның мәетләрен күмү буенча йола гамәлләрен үткәргү өчен билгеләнгән, эхлак, санитария һәм экология таләпләре нигезендә махсус оештырылган мәет, көл һәм көл салынган чүп савытлары пространствоһының бер өлеше ;

минерализация - жирләнгән жисемнең аерым химик элементларга һәм гади химик кушылмаларга таркалу процессы;

кабер - колумбарийдан башка жирдә жирләү өчен кишәрлектә, склепта, башка ритуаль корылмада урнашкан һәм үлгән кешенең мәетен табутта яки аннан башка күмү өчен билгеләнгән урын яисә көлле урна;

кабер коймасы - кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган линия корылмасы;

кабер өсте корылмасы - үлгәннәрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмү урынында урнаштырыла торган мемориаль мәгълүматны үз эченә алган архитектура-скульптур корылма (кабер ташлары);

жәмәгать зираты - үлгән кешеләрне күмү өчен, аларның ихтыяр белдерүләрен исәпкә алып яки күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары буенча урыннар каралган зират;

жирләү билгеләнешендәге объект - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы, яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объект, территория яисә участок (зират, крематорий, колумбарий һ.б.);

ялгыз күмү урыны - үлгән кешене, шул исәптән шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кешене күмү өчен бирелә торган жирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге участок;

күмү - Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә, жирне, утны яисә суны бирү юлы белән, горөф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә үлгән гәүдәне, калдыкларны, көлне күмү буенча йола гамәлләре;

күмгән урынга жирләү - үлгән туганнарын элек күмгән урында үлгән кешене билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында жирләү;

туганнар - туганлыкта торучы якин туганнардан тыш, барлык башка затлар;

туганлык урыны - үлгән кешенең туганы (һәм) элек күмелгән күмү объекты территориясендә кишәрлек;

санитар-яклау зонасы - киңлеге Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган зират һәм (яисә) крематория һәм торақ (селитеб) яисә сәнәгать төзелеше арасында функциональ-территориаль зона;

---

¹ Санитарные и экологические требования к размещению мест погребения установлены статьей 16 Федерального закона № 8-ФЗ.

жирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт - жирле үзидарә органы тарафыннан оештырыла торган, жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеген түләүсез нигездә күрсәтә торган оешма;

күмү турында таныклык - күмү турында белешмәләр булган һәм күмү урыны өчен җаваплы зат булган һәм аны алга таба күмү урынын файдалану хокукын раслый торган документ;

экспертиса - суд-медицина яки криминалистик экспертиса өчен жирләү урыныннан үлгән кешенең мәетен алу яки күчереп күмү өчен.

2. Мәет күмү гарантияләре

2.1. Үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган үлгән затның яисә вафат булган затның якын туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә, күмү буенча хезмәтләр исемлегенә түбәндәге бушлай нигезендә күрсәтү гарантияләне:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) күмү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү;
- 3) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү;
- 4) күмү (урнаны алга таба көл белән бирү белән кремация).

2.2. Ир яисә хатын, якын туганнары, башка туганнары яисә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаганда яисә алар күмү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, шулай ук, үлгән кешеләрнең шәхесе ачыкланмаган очракта, күмү буенча хезмәтләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) мәетне киендерү;
- 3) табут бирү;
- 4) үлгән кешене зиратта (крематорийда) йөртү;
- 5) күмү.

Йортта, урамда яисә башка урында вафат булучыны, шәхесенең эчке эшләр органнары билгеләгәннән соң, күмү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт тарафыннан, әгәр Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, үлем сәбәбе билгеләнгәннән соң өч тәүлек эчендә үткәрелә.

Шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү күрсәтелгән органнарның мондый очракларда билгеле бер җәмәгать зиратлары участкаларында жиргә индерү юлы белән жирләү мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Мәетне жирләү үлгән кешене жирләү йөкләмәсен үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күләмендәге социаль пособие түләне.

2.4. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясе, Россия Федерациясенең Татарстан Республикасы

буенча пенсия һәм социаль иминият фонды бүлеге, Татарстан Республикасының Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килештереп, Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2.5 Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге Башкарма комитеты карары белән расланган җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләргә туры килергә тиеш.

3. Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге территориясендә җирләү эшен оештыру

3.1. Урман Асты Шонталасы авыл җирлегендә җирләү эшен оештыру Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге башкарма комитеты (алга таба - вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәсенә җирләү һәм җирләү эше өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләрнен бер өлешен (аерым вәкаләтләрнен) бирү рәхсәт ителә.

3.2. Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге территориясендә бушлай җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күмү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт башкара (алга таба - махсулаштырылган хезмәт)².

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсулаштырылган хезмәт үз эшчәнлекләрендә Россия Федерациясе законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге нең муниципаль хокукый актларына һәм җирләү һәм җирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукый актларга таяна.

3.4. Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге территориясендә махсулаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру әлеге Нигезләмә һәм җирләү эше өлкәсендә башка норматив хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.5. Җирләү эшен финанс белән тәмин итү, атап әйткәндә зиратларны карап тоту мәсьәләсе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге норматив хокукый актлары һәм шулай ук Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.6. Файдаланыла торган мөлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү җирләү һәм күмү эшен оештыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләренә оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту өлкәсендәге вәкаләтләр

4.1. Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләрненә түбәндәгеләр керә:

1) Урман Асты Шонталасы авыл җирлеге территориясендә җирләү эше һәм

жирләү өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру;

---

¹ Статусом специализированной службы по вопросам похоронного дела могут быть наделены как существующие, так и создаваемые для этих целей организации.

2) Урман Асты Шонталасы авыл жирлегенең жирләү һәм күмү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукый актлар таләпләренең Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

3) жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеген түләүсез нигездә махсулаштырылган хезмәт күрсәтүне тикшереп торуну гамәлгә ашыру, шул исәптән жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләрне үтәүне;

4) Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге республика башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары белән жирләү һәм күмү өлкәсендә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлек;

5) Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминләштерү фондының Татарстан Республикасы буенча бүлеге, Татарстан Республикасы Дәүләт комитеты белән женси мөнәсәбәтләр буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнган исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәт күрсәтүләрне тарифлар буенча билгеләү һәм килештерү;

6) жирләү һәм күмү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукый актлар эшләү һәм үз компетенциясе чикләрендә кабул итү;

7) мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеген күрсәтү кысаларында эшләр башкаруга контракт (шартнамәләр) махсулаштырылган хезмәте белән төзелгән юридик затлар һәм индивидуаль эшмәкәрләр тарафыннан башкарылуны тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

8) Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә урнашкан жәмәгать зиратлары территориясендә башкарылган барлык күмүләрне исәпкә алуны алып бару, шул исәптән күмүләрне теркәү китабын алып бару юлы белән;

9) күмү зоналарын билгеләү һәм жәмәгать зиратларында күмү (өстенә күмү) өчен урыннар бирү;

10) вафат булучыны күмү өчен зиратлар территорияләрендә бушлай бирелә торган жир участогы күләмен билгеләү;

11) Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында карарлар кабул итү;

12) яңа зиратлар төзү, киңәю, күчерү, гамәлдәге жәмәгать зиратларын ябу чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

13) зиратлардан һәм жирләү билгеләнешендәге башка объектлардан файдалануны тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

14) жирләү билгеләнешендәге объектларны саклауны оештыру;

15) Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә жирләү эшен оештыру торышына еллык мониторинг үткәрү;

16) күмү эше мәсьәләләре буенча попечительләр (күзәтү) советлары төзү

(аларны формалаштыруу һәм вәкаләтләр тәртибен билгеләү белән);

17) жирләү һәм күмү эше өлкәсендәге мәсьәләләр буенча гражданның консультациясе һәм килүчеләрне кабул итү;

18) гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсулаштырылган хезмәт түләүсез нигездә жирләү хезмәтләренен гарантияләнгән исемлеген, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне күрсәтә.

5. Күмү урыннары

5.1. Жирләү урыннары булып үлгәннәрнең гәүдәләрен (калдыкларын) күмү өчен зиратлары, үлгәннәрнең мәетен (калдыкларын) күмү өчен жыела торган жир участкаларының этик, санитария һәм экология таләпләре нигезендә бүленгән кишәрлекләре тора шулай ук үлгән кешеләрне күмү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар.

5.2. Мәет жирләү урыннарын булдыру турындагы карар гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Төзелә торган, шулай ук күмүнең гамәлдәге урыннары күчәреләргә тиеш түгел һәм, хәрби күмүләрдән тыш, даими су басулар, жир тетрәүләрдән һәм башка стихияле бәла-казалардан соң, даими су басулар, шуышулар куркынычы янаган очракта, вәкаләтле орган карары буенча гына күчәреләргә мөмкин.

5.4. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегә территориясендәге ижтимагый зиратлар ирекле жирләү өчен ачык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Жәмәгать зиратлары территориясендәге күмү урыннары түбәндәгеләр булырга мөмкин:

- 1) ялгыз килеш;
- 2) туганнар;
- 3) дини;
- 4) мактаулы;
- 5) хәрби.

5.6. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегә ижтимагый зиратлары территориясендә хәрби каберлекләр (хәрби участкалар), бер дин (дин участкалары) мактаулы үлгән мәрхүмне күмү, шулай ук колумбарийлар өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби участкаларында күмү өчен 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданның категориясенә вафат булганының булуын раслый торган документлар бирелә.

5.7. Жирләү зонасы кварталларга һәм участкаларга бүленә.

5.8. Мәрхүмнең гәүдәсе белән табутны күмү өчен каберләр казыганда, кабернең тирәнлеген жирле шартларга бәйлә рәвештә (грунтның характерын һәм грунт сулары яту дәрәжәсен) билгеләргә кирәк. Шулай ук вакытта кабернең озынлыгы 2 метр, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метрдан ким булмаска тиеш.

Барлык очракларда кабер төбенең өслеге билгесе грунт сулары яту

дәрәжәсеннән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Жирләү урыннары жәмәгать зиратын планлаштыру нигезендә бирелә. Жирләү урыннары арасындагы аерманың киңлегә 0,5 метрдан да ким була алмый.

5.10. Читән койма куйганда, зурлығы бүленгән участокның норматив зурлыгына туры килергә тиеш. Койманың биеклегә 1,5 метрдан артмаска тиеш. Корылмаларының биеклегә 2.5 метрдан артмаска тиеш.

5.11. Зиратны планлаштыруны бозып күмү рөхсәт ителми, шул исәптән күмү урыннары арасында, юл читләрендә һәм санитар-яклау зонасы чикләрендә.

6. Ялгыз күмүләр

6.1. Ялгыз күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегә территориясендә ялгыз кабер өчен бушлай бирелә торган жир участкасы күләме 5 кв. м тәшкил итә

6.3. Ялгыз күмү урыны бирү турындагы гариза ире (хатыны), якин туганнары, башка туганнары яисә вафат булучының законлы вәкилләре тарафыннан тапшырыла, ә шундый затлар булмаганда, үлгән кешене (алга таба - мөрәжәгать итүче) күмүне үз өстенә алган кеше, башка затлар булмаганда, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

6.4. Ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (нигез кушымтасы белән);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр ялгыз күмү урыны бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә) мөрәжәгать итүче вәкиленә мөрәжәгать итсә;

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ.

6) шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән вафат булганны күмүгә эчке эшләр органнарының ризалыгын раслый торган документ.

7) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

6.5 Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) сорала торган зират күмү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

3) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәжә булмаган мәгълүмат булу, ул алар чынбарлыгында объектив рәвештә дәрәжәлекне

раслауны кыенлаштыра.

6.6. Ялгыз күмү өчен урын бирүдөн баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, ялгыз күмү өчен урын бирүдөн нигезле баш тарта.

6.7. Ялгыз күмү өчен урын бирүдөн баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

мөрәжәгать итүче белән берлектә зиратны күздә тотыла торган күмү урынын жир кишәрлеген бирү максатларында тикшерәләр;

ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы карарны рәсмиләштерә;

күмү урынын күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәп бара.

6.8. Ялгыз күмү өчен урын бирү яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдөн баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

6.9. Ялгыз күмү өчен урын бирү яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдөн баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсэн кәгазь документ рәвешендә тапшырыла.

7. Туганнар жирләүләре

7.1. Туганнарны жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

7.2. Туганнарны күмү урыннары ир белән хатынны, якын туганнарны һәм башка туганнарны күмү мөмкинлеген исәпкә алып бирелә.

7.3. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегенә территориясендә туганнарны жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлегенә күләме 10 кв.м. тәшкил итә.

7.4. Туганнарны жирләү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

7.5 Туганнарны жирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчәрмәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, эгәр туганнарны жирләү өчен урын бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчәрмәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) үлем турындагы таныкларчының күчәрмәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) кремация турында белешмә күчәрмәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, туганнарны жирләү өчен урын бирү турында яисә

туганнарны жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

8. Мактаулы күмүләр

8.1. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә мактаулы үлүчеләрне күмү өчен Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, алдындагы аерым казанышлары булганнарга мактаулы күмү урыннары (зоналар) төзелергә мөмкин.

8.2. Мактаулы күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

8.3. Мактаулы күмү урыннарында түбәндәге категориядәге гражданның күмү гамәлгә ашырыла:

- 1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;
- 2) Социалистик Хезмәт Геройлары;
- 3) Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары;
- 4) Дан орденының тулы кавалерлары I, II һәм III дәрәжәдәге Дан орденнары белән бүләкләнгән;
- 5) Хезмәт Даны орденының тулы кавалерлары I, II һәм III дәрәжәдәге Хезмәт Даны орденнары белән бүләкләнгән;
- 6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;
- 7) Алексеевск муниципаль районының мактаулы гражданны-Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә туганнар;
- 8) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы үсешенә өлеш керткән предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар житәкчеләре Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә туганнар.

8.4. Алексеевск муниципаль районы территориясендә мактаулы жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме – Урман Асты Шонталасы авыл жирлегендә туганнарга-5 кв. м.

8.5. Мактаулы күмү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

8.6. Мактаулы жирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

- 1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);
- 2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр мактаулы жирләү өчен урын бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныкларчы документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);
- 3) Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы алдында үлгән кешенең тиешле хезмәтләрен раслаучы документлар (хезмәт кенәгәләре күчермәләре (булган очракта) яки хезмәт (хезмәт) эшчәнлеген раслаучы

башка документлар, таныклыклар һәм бүләкләрнең төп нөсхэләре);

4) үлем турындагы таныклыкның күчermәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) кремация турында белешмә күчermәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

6) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

8.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы күмү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү элегә Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

9. Хәрби күмүләр

9.1. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегенең ижтимагый зиратлары территориясендә хәрби күмүләр (хәрби участоклар) өчен аерымланган жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрби күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

9.3. 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән үлгән кешене күмү, үлгән кешенең ихтыяр белдерүен йә хатынының, якин туганнарының яисә башка туганнарының теләген исәпкә алып рәхсәт ителә.

9.4. Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә хәрби жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлегенең күләме 5,0 кв.м. тәшкил итә.

9.5. Хәрби күмү урыны бирү турында гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

9.6 Хәрби жирләүгә урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар өстәлеп бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, әгәр хәрби жирләү өчен урын бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) үлем турындагы таныклыкның күчermәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) кремация турында белешмә күчermәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән кешенең жәмәгать зиратының хәрби участогында жирләнәргә мөмкин затлар категориясенә каравын раслый торган документлар.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

9.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы күмү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү элегә Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

10. Өстенә күмү

10.1. Гамәлдәге кабергә күмү санитария нормаларын 3 үтәп, буш урыннар булганда гамәлгә ашырыла. Күмгәндә табутлар арасындагы ара (табут белән урна арасындагы, урна белән урна арасындагы) вертикаль һәм горизонталь буенча кимендә 0,5 м булырга һәм жир катламы белән тутырылырга тиеш. Жир катламының калынлыгы өскә табутлардан алып өскә кадәр кимендә 1 метр булырга тиеш.

10.2. Жирләү бары тик минерализация чоры узгач кына башкарыла, ләкин соңгы күмү вакытыннан 15 елдан да иртәрәк түгел.

Кремациядән соң урнадагы көл белән күмү соңгы күмү вакытыннан соң узган срокка бәйсез рәвештә башкарыла.

10.3. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегә территориясендә урнашкан зиратларда туганнар, мактаулы, хәрби күмүләр урынында жирләүгә рөхсәт бирү түләүсез гамәлгә ашырыла.

10.4. Жирләүгә рөхсәт бирү турында гариза гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

10.5. Жирләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкый торган документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр жирләүгә рөхсәт бирү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкый торган документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) үлем турындагы таныклыкның күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ;

6) кремация турында белешмә күчермәсе - көлле урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

7) үлгән кешенең исеменә күмү урыны теркәлгән зат белән туганлык бәйләнешен раслый торган документлар (яисә тиешле жирләнгән урында күмелгән килеш), йә аның әлегә урында үлгән кешене күмүгә язма ризалыгы;

8) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

Жирләү урыны теркәлгән зат вафат булган очракта жирләүгә рөхсәт бирү турындагы гаризага шулай ук теркәлә:

1) үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмүне теркәү кенәгәсендә булуын билгели);

¹ Санитарные правила и нормы СанПиН 2.1.3684-21 «Санитарно-эпидемиологические требования к содержанию территорий городских и сельских поселений, к водным объектам, питьевой воде и питьевому водоснабжению, атмосферному воздуху, почвам, жилым помещениям, эксплуатации производственных, общественных помещений, организации и проведению санитарно-противоэпидемических (профилактических) мероприятий», утвержденные постановлением Главного государственного санитарного врача РФ от 28.01.2021 № 3.

2) күмү урыны теркэлгән затның үлеме турында таныклык күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) кремация турында белешмә күчермәсе - көллә урнаны күмгәндә (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә).

10.6. Жирләүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялгыз күмү күләменнән чыгып, табут күмү өчен таләп ителгән урында буш урын булмау;

2) соралган зират күмү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

4) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, ул аларның чынбарлыгында объектив рәвештә дәрәсләген раслауны кыенлаштыра;

5) кабергә көллә урна күмүдән тыш (табутка табут күмгәндә) минерализация чоры тәмамланмаган;

6) аны күмүгә рөхсәт бирү турында гариза бирелгән очракта (вафат булчы исеменә рәсмиләштерелгән күмү урынын теркәү турында белешмәләр булмау (вафат булчы исеменә рәсмиләштерелгән күмү турында таныклык булмаганда)).

10.7. Гаризаны карау, жирләү өчен урын бирү яисә күмү урынын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) чыгару соңрак күчереп күмү өчен

11.1. Аларны күчереп күмү максатыннан күмгән мәетләргә эксгумацияләү санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

11.2. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегә территориясендә урнашкан зиратта вафат булган, жирләнгән мәетнең калдыкларын (жәсәден) алуға рөхсәт бирү түләүсез гамәлгә ашырыла.

11.3. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) алуға рөхсәт бирү турында гариза гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан ихтыярий рәвештә кәгазьдә, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә тапшырыла.

11.4. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) алуға рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләргә күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклый торган документ күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алу турындагы гариза белән алга таба яңадан күмү өчен мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә) мөрәжәгать итсә;

4) чыгарылган калдыкларын (жасәден) күчереп күмү урыны булуын раслый торган документ;

5) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

11.5. Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алырга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, ул аларның чынбарлыкта дәрәслеген тикшереп торуну объектив кыенлаштыра.

11.6. Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алырга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, вафат булган калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирүдән мотивацияләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Үлгән кеше калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

вафат булучының калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирә;

күмүләргә теркәү китабына күчереп күмү турында тиешле язма кертүгә гамәлгә ашыра (үлгәннең калдыкларын (жасәден) алу башкарылган күмү урынында бер үк вакытта күмү турында язманы гамәлдән чыгару).

үлгәннең калдыкларын (жасәден) алу буенча чаралар оештыра.

11.8. Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирү яисә калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11.9. Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирү турындагы яисә үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алуға рөхсәт бирүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсэн кәгазь документ рәвешендә тапшырыла.

11.10. Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алу эшләре санитария кагыйдәләрен үтәп башкарылырга тиеш.

Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алу эшләре тәмамлангач, ике нөсхәдә үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алу турында акт төзелә, анда үлгәннең мәетен чыгару буенча эш урыны, датасы һәм тәмамлану вакыты, аның исеменә күмү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы - булган очракта) күрсәтелә.

Үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) алу турындагы актның беренче нөсхәсе вәкаләтле органда саклана, актның икенче нөсхәсе күмү урыны теркәлгән затка имза астында бирелә.

11.11. Жирләү урынында бер генә үлгән кешенең калдыкларын (жасәден) жирләнгән очракта, күмү турында таныклык алына.

12. Жирләүләрне теркәү (яңадан теркәү)

12.1. Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә урнашкан жәмәгать зираты территориясендә житештерелгән һәр күмү вәкаләтле орган тарафыннан күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә.

12.2. Жирләү урынын теркәү, күмү урыны теркәлгән затның вафат булган очракта, вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм мөрәжәгать итү характерында була.

Жирләү урыннарын яңадан теркәгән өчен түләү алынмый.

12.3. Күмү урынын яңадан теркәү турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

12.4. Жирләү урынын яңадан теркәү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (махсулаштырылган хезмәт күмү турында таныклык булмаган очракта, исеменә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкый торган документ күчәрмәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, әгәр күмү урынын яңадан теркәү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать белән мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен раслаучы документның күчәрмәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) күмү урынын яңадан теркәүне гамәлгә ашыра торган затның шәхесен раслаучы документның күчәрмәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) күмү урынын яңадан теркәүне гамәлгә ашыра торган зат вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, шулай ук исеменә күмү урынын яңадан теркәү башкарыла торган зат вәкиленең шәхесен таныкый торган документ күчәрмәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

6) күмү урыны теркәлгән затның үлеме турында таныклык яисә аның нотариаль таныкланган күчәрмәсе (исеменә күмү урыны теркәлгән затның вафат булуы очрагында);

7) жирләү урыны теркәлгән кешенең туганлык бәйләнешен раслаучы документлар, аның исеменә күмү урыны яңадан теркәлгән кеше белән яки тиешле жирләү урынында күмелгән кеше белән, яки әлеге документларның нотариаль рәвештә расланган күчәрмәләре.

12.5. Жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрән бирмәү;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, аларның дәрәслеген объектив рәвештә расларга кыен;

3) аның исеменә күмү урыны яңадан теркәлгәндә (күмү турында таныклык булмаганда), кеше гариза биргән очракта жирләү урынын мәрхүм исеменә күмүне теркәү китабында белешмәләр булмау.

12.6. Жирләү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, кире кагу сәбәпләрен күрсәтеп, күмү урынын яңадан теркәүдән нигезле баш тарта.

12.7. Күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

күмү урынын яңадан теркәү турындагы карарны рәсмиләштерә;
тиешле язманы күмүләрне теркәү китабына кертә.

12.8. Жирләү урынын яңадан теркәү яисә күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

12.9. Жирләү урынын яңадан теркәү турындагы яисә күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсэн кәгазь чыганактагы документ рәвешендә тапшырыла.

12.10. Жирләү урыны кабат теркәлгән затка вәкаләтле орган күмү турында таныклык бирә.

13. Жирләүләр турында таныклыкларны рәсмиләштерү

13.1. Жирләү көнендә вәкаләтле орган тарафыннан тиешле жирләү турында таныклык төзелә һәм бирелә.

13.2. Жирләүләр турында, шул исәптән әлеге Нигезләмә кабул ителгәнчегә кадәр башкарылган таныклыкларны рәсмиләштерү вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә гамәлгә ашырыла.

13.3. Жирләү турындагы таныклыкта түбәндәгеләр күрсәтелә:
жирләү булдырылган территориядәге ижтимагый зиратның исеме;
зиратның урнашу урыны (адресы);
жирләү төре (ялгыз, туганлык, дин тотуга карап, мактаулы, хәрби);
күмү үлчәме;
зиратта күмү урыны (квартал номеры һәм күмү участогы);
күмү теркәлгән затның фамилиясе, исеме һәм атасының исеме (соңгысы - булган очракта).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнгә кадәр башкарылган жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү хакында гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазьдә тапшырыла.

13.5. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр күмү турында таныклыкны рәсмиләштерү турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен

таныкклаучы документның күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

3) тиешле урында күмелгән үлгән кешегә карата вафат булу турында таныклык күчермәсен (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

4) тиешле жирләү урынында көл урнасы күмелгән үлгән кешегә карата кремация турында белешмәнең күчермәсе (чагыштыру өчен төп нөсхә белән бергә);

5) тиешле урында күмелгән үлгән кеше белән тугандаш мөнәсәбәтләрне раслый торган документлар яисә әлеге документларның нотариаль таныкланган күчермәләре.

Күмү кенәгәсендә исеменә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләр булса, бу затка күмү турында таныклык әлеге пунктның 3 - 5 бүлекләрендә күрсәтелгән документларны тапшырмыйча рәсмиләштерелә.

13.6. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, аларның дәрәслеген объектив рәвештә расларга кыен;

3) элек башка затка соралган урынга жирләү турында таныклык бирү;

4) күмелгән жирләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләр булмау.

13.7. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдә нигезле баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү турында таныклыкны рәсмиләштерә һәм бирә.

13.9. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

13.10. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганакта документ рәвешендә тапшырыла.

14. Зиратларны карап тоту һәм зиратка йөрү кагыйдәләре

14.1. Ижтимагый зиратларны тоту вәкаләтле орган тарафыннан «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә конкурс процедуралары (шартнамәләр) нигезендә хужалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән контрактлар (шартнамәләр) төзү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Жәмәгать зиратларын тоту буенча подряд эшләре агымдагы ремонтны, жирләү билгеләнешендәге объектларны капитал ремонтлауны, жирләү бюджет акчалары хисабына башкарылган очракта, дәүләт саклавындагы каберлекләрне һәм һәйкәлләрне тотуны, зират территориясен җыештыруны һәм чүп-чарны чыгаруны үз эченә ала;

14.2. Жирләү өчен жаваплы гражданныр күмү урыннары территорияләрендә чисталыкны һәм тәртипне тәмин итәргә, билгеләнгән урыннарда чүп-чар складларга, күмү участкаларында тере киртәләрне һәм чәчәкле утыртмаларны карарга, кабер корылмаларын (киртәләрен) вакытында ремонтларга, кабер калкулыклары тәртипкә китерергә, һәйкәлләрне һәм коймаларны урнаштырырга, яңадан төзәргә һәм аларны сүтәргә бурычлы.

14.3. Күмү билгеләнешендәге объектлар территориясе буенча табутларны (вафат булганнарның гәүдәләрен) ташу һәм күчерү өчен катафалка-арбалар, катафалка-чаналар, катафалка-носилкалар, ә урналарны күчерү өчен катафалка-носилкалар булырга тиеш.

14.4. Урман Асты Шонталасы авыл жирлегә территориясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы билгеләнә.

Үлгәннәрне күмү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

14.5. Жәмәгать зираты территориясендә килүчеләр тынлык һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Жәмәгать зираты территориясендә килүчеләргә тыела:

1) сәяси, идеологик, раса, милли яисә дини нәфрәт мотивлары буенча йә нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яисә дошманлык мотивлары буенча һәйкәлләргә, күмү урыннарына яисә күмү билгеләнешендәге объектларга тиешле эчтәлектәге язмалар яисә рәсемнәр төшерергә;

2) жәмәгать зираты территориясен чүпләргә;

3) агачларны һәм куакларны кисүне башкарырга;

4) этләр йөртергә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга;

5) учаклар кабызырга;

6) ком, балчык табарга, кәзе кисәргә;

7) яшел утыртмаларны бозарга;

8) исерткеч эчемлекләр эчәргә һәм исерек хәлдә булырга;

9) грунт казырга, төзелеш һәм башка материаллар запасларын калдырырга;

10) чүп-чар, сүтелгән иске кабер ташлары (кабер өслекләре) өяргә, әлегә максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда коймалар салырга;

11) үз белдегәң белән кабер казырга һәм күмү эшләрен башкарырга;

12) ябылганнан соң зират территориясендә булырга.

14.7. Зиратларга массакуләм килү белән бәйле бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан эш һәм зиратларга бару өчен махсус режимнар кертеләргә мөмкин.

15. Бәхәсләрне хәл итү тәртибе

Әлегә Нигезләмәне гамәлгә ашыруга бәйле рәвештә барлыкка килә торган бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

16. Тармакта законнарны бозган өчен жаваплылык күмү һәм күмү эше

Жирләү һәм күмү эше өлкәсендә гамәлдәге законнар нигезләмәләрен бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге
Башкарма комитетының
11.07.2024 ел, № 58
карары белән расланган
Нигезләмәгә кушымта

Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге территориясендә
урнашкан зиратлар Исемлеге

№ т/б	Жәмәгать зираты исеме	Жәмәгать зиратының урнашу урыны (адресы)
1	Урман Асты Шонталасы авылы зираты ТР Алексеевск муниципаль районы Башкарма комитетының «Жир кишәрлеген даими (сроксыз) файдалануга бирү турында» 24.10.2019 ел, № 486 карары	Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге, Урман Асты Шонталасы авылы
2	Арбузов Баран авылы зираты	Татарстан Республикасы, Алексеевск муниципаль районы, Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге, Арбузов Баран авылы

Урман Асты Шонталасы авыл жирлеге
Башкарма комитетының
11.07. 2024 ел, № 58
карарына 2 нче кушымта.

Үлгән кешене жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә, тормыш иптәшенә, якин туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешегә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр

№ т/б	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтнең исеме	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем таныклығын рәсмиләштерү
2	Табутны һәм жирләү өчен кирәкле башка әйберләрне бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасы белән тәмин итү һәм китерү (йөкләү-бушату эшләрен кертәп һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары)булган урынга күчерү): 1) завод шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) жирләү өчен кирәкле башка әйберләр: 80 x 200 зурлыктагы 1 япма; мөндәр – 40 x 40 см зурлыктагы 1 данә; 3) жирләүне ритуаль теркәлү билгесе. 2. Табутны тышлау, жирләү өчен кирәкле башка әйберләр күренеп торган кимчелекләргә (тишекләр, ярыклар, кисемнәр)ия булырга тиеш түгел
3	Үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү	1. Үлгән кеше белән табутны алып чыгып, аны махсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда башкарыла (елның вакытына карап). 2. Үлгән кеше белән табутны жирләү урынына (кремация) махсус транспорт чарасы белән ташыйлар. Үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрен кулланырга рөхсәт ителә, азык-төлек чимал һәм азык-төлек ташу өчен кулланылган автотранспорттан тыш.

		<p>Үлгән кеше белән табутны ташу вакытында шофер тизлек режимын үтәргә, кискен тормозлаудан качарга тиеш.</p> <p>Ташу вакытында табутка зыян килмәскә тиеш.</p> <p>3. Табутны үлгән кеше белән күмү урынына (кремация) күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Үлгән кеше белән табутны алып барганнан соң һәм күмгәннән соң, транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш</p>
4	Жирләү (кремация һәм аннан соң көл урнасы бирү)	<p>1. Жирләү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны (жәсәд урнасын) күмү өчен кабер булуы тәэмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Жирләү өчен каберне казу кул яки механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Табут белән күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метр, жир өслегеннән табут капкачына кадәр ара 1 метр.</p> <p>Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өслегеннән көл урнасына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне кремацияләү рөхсәт ителми.</p> <p>5. Жирләү буенча хезмәтләр комплексы күрсәтү (жәсадлы урнаны күмү):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) табут капкачын ябу (табут белән күмгәндә генә); 2) табутны (көлле урнаны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык урнаштыру белән каберне күмү; 4) каберенә ритуаль теркәү билгесе урнаштыру (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңгысы булганда); аның туган һәм үлгән көннәре (шундый мәгълүмат булганда), жирләүнең теркәү номеры). <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән</p>

	<p>вакытта эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә күрсәтелергә тиеш.</p> <p>Көл салынган урна һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгатътән соң бирелә.</p> <p>Урнаны көл белән җирләү бары тик җиргә генә башкарыла.</p> <p>7. Җирләүне гамәлгә ашырганда тәэмин ителә:</p> <p>1) күрше җирләү урыннарына кадәр ара 0,5 метрдан ким түгел;</p> <p>2) күрше каберлекләренң (коймаларның, һәйкәлләренң, кабер плитәләренң)саклануы</p>
--	---

Урман Асты Шонталасы
авыл жирлеге Башкарма
комитетының 11.07. 2024 ел,
№ 58 карарына 3 нче
кушымта

Ир яисә хатыны, якын туганнары, башка туганнары йә үлгән кешенең законлы вәкиле булмаганда яисә аларның күмү мөмкинлеге булмаганда, шулай ук жирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда һәм үлгән, шәхесләре ачыкланмаган килеш жирләү буенча хезмәтләренң гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәт күрсәтүләренң сыйфатына карата таләпләр

№ т/б	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтнең исеме	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләренң сыйфатына таләпләр
1	Жирләү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ЗАГС органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Мәетне киендерү	Үлгән кешенең киеме махсус киёмне үз эченә ала киём һәм аяк киеме
3	Табут һәм жирләү өчен кирәкле башка әйберләренә бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасы белән тәэмин итү һәм китерү (йөкләү-бушату эшләрен кертәп һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары)булган урынга күчерү): 1) завод шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) жирләү өчен кирәкле башка әйберләр: 80 х 200 зурлыктагы 1 япма; мендәр – 40 х 40 см зурлыктагы 1 данә, аяк киеме; 3) жирләү ритуаль теркәлү билгесе. 2. Табутны тышлау, жирләү өчен кирәкле башка әйберләр, үлгәннәрне киендерү өчен киёмнәрдә күренгән кимчелекләр (тишекләр, ярыклар, кисемнәр)булырга тиеш түгел
4	Үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү	1. Үлгән кеше белән табутны алып чыгып, аны махсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда башкарыла (елның вакытына карап).

		<p>2. Үлгән кеше белән табутны жирләү урынына (кремация) махсус транспорт чарасы белән ташыйлар. Үлгән кеше белән табут өчен транспортның башка төрөн кулланырга рөхсәт ителә, азык-төлек чимал һәм азык-төлек ташу өчен кулланылган автотранспорттан тыш.</p> <p>Үлгән кеше белән табутны ташу вакытында шофер тизлек режимын үтәргә, кискен тормозлаудан качарга тиеш.</p> <p>Ташу вакытында табутка зыян килмәскә тиеш.</p> <p>3. Табутны үлгән кеше белән күмү урынына (кремация) күчерү катафалка-арбаларда, катафалка-носилка, катафалка-чаналарда (елның вакытына карап) башкарыла.</p> <p>4. Үлгән кеше белән табутны ташыганнан соң һәм күмгәннән соң, транспорт мәжбүри рәвештә кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш</p>
5	Жирләү (кремация һәм аннан соң көл урнасы бирү)	<p>1. Жирләү вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше белән табутны (жәсәд урнасын) күмү өчен кабер булу тәмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Жирләү өчен каберне казу кул яки механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Кабер белән күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метр, жир өслегеннән табут капкачына кадәр ара 1 метр.</p> <p>Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өслегеннән көл урнасына кадәр ара 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне кремацияләү рөхсәт ителми.</p> <p>5. Жирләү буенча хезмәтләр комплексы күрсәтү (көлле урнаны күмү):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) табут капкачын ябу (кабер белән күмелгәндә генә); 2) табутны (көлле урнаны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык урнаштыру белән каберне күмү; 4) каберенә ритуаль теркәү билгесе урнаштыру (үлгән

	<p>кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңгысы булганда); аның туган һәм үлгән көннәре (шундый мәғлүмәт булганда), жирләүнең теркәү номеры).</p> <p>6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакытта эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә күрсәтелергә тиеш.</p> <p>Көл салынган урна һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгатътән соң бирелә.</p> <p>Урнаны жирләү бары тик жиргә генә башкарыла.</p> <p>7. Жирләүне гамәлгә ашырганда тәмин ителә:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) күрше жирләү урыннарына кадәр ара 0,5 метрдан ким түгел; 2) күрше каберлекләренең (коймаларның, һәйкәлләренең, кабер плитәләренең) саклануы
--	---